

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿՇՆՏՐՈՆ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ՀԱՅ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

2016 Թ. ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ,
ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ
ԵՎ ԲԱՆԱՎՈՐ ԶՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՈՒՂԵՅՈՒՅՑ

Ուղեցույցի պատասխանատու՝ ՄԻՐՅԱ ՀԱԼԱԶՅԱՆ

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնը շնորհակալություն է հայտնում ՀՀ բուհերի հայոց լեզվի, հայ գրականության ամբիոններին, ԿԳՆ կրթության ազգային ինստիտուտին, ուսուցիչներին և բոլոր շահագրգիռ անձանց՝ ուղեցույցի նախագծի վերաբերյալ հայտնած կարծիքների, ներկայացրած առաջարկությունների և դիտողությունների համար, որոնք հաշվի են առնվել ուղեցույցի ներկա տարբերակում:

Հ 282 Հայոց լեզու և հայ գրականություն: Պետական ավարտական, միասնական և բանավոր քննությունների ուղեցույց: Գնահատման և թեստավորման կենտրոն

©Գնահատման և թեստավորման կենտրոն 2015 թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան.....	4
Թեստի կառուցվածքը.....	5
Առաջադրանքների կառուցվածքային տեսակները.....	6
Թեստային առաջադրանքներում և հարցաթերթերում ընդգրկվող նյութը.....	11
Հայոց լեզու.....	11
Հայ գրականություն.....	17
Հեղինակներ և ստեղծագործություններ.....	20
Պատասխանների ձևաթուղթը.....	30
Կենտրոնացված (բանավոր) քննություն.....	31
Հանձնարարվող գրականություն.....	32

ՆԱԽԱԲԱՆ

Ուղեցույցում ներկայացվում են 2016 թ. պետական ավարտական և միասնական թեստի կառուցվածքը, տրվում են առաջադրանքների թեմատիկ, բովանդակային և կառուցվածքային տիպերի համամասնությունը, առաջադրանքների կառուցվածքային տիպերը, դրանց լուծման եղանակների և պատասխանների՝ ձևաթղթում լրացման կարգի բացատրությունները, առաջադրանքներում ընդգրկվելիք ծրագրային նյութի շրջանակները, պատասխանների ձևաթուղթը, բանավոր քննության հարցաթերթիկի նմուշ և պատասխանի գնահատման չափանիշները:

Հայոց լեզվի և հայ գրականության շտեմարանները, պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերը և կենտրոնացված (բանավոր) քննությունների հարցաթերթերը կազմվում են համաձայն ուղեցույցի:

ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Քննական քեստը բաղկացած է Ա և Բ մակարդակներից և պարունակում է 70 առաջադրանք:

Ա մակարդակի առաջադրանքները վերաբերում են ավարտական քննությանը և միասնական քննության ավարտական մասին: Միասնական քննությանը պարունակում է Ա և Բ մակարդակները:

Թեստային առաջադրանքները ունեն հետևյալ 3 կառուցվածքային տեսակները՝ ընտրովի պատասխանով, կարճ պատասխանով և պնդումների փունջ՝ բաղկացած 6 պնդումներից: Ընտրովի պատասխանով և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից յուրաքանչյուրի ճիշտ պատասխանին տրվում է 1 միավոր, պնդումների փունջի ճիշտ պատասխանին՝ առավելագույնը 6 միավոր:

Թեստի ընդհանուր միավորը 80 է:

Ե՛վ Ա, և՛ Բ մակարդակներում ընդգրկված են առաջադրանքներ կառուցվածքային բոլոր տեսակներից և բովանդակային բոլոր բաժիններից:

ԹԵՍՏԻ ԱՌԱՋԱՂԴԱՆՔՆԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՅԻՆ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԻՊԵՐԻ ՀԱՄԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Թեստներ	Ընդամենը ամբողջ քեստում	Կառուցվածքային տիպերը						Բ մակարդակ				
		Ընտրովի	Ա մակարդակ			Պնդումների փունջ	Ընտրովի	Կարճ I և II տեսակներ	Պնդումների փունջ	Ընտրովի	Կարճ I և II տեսակներ	Պնդումների փունջ
			Ընդամենը	I տեսակ	II տեսակ							
Հնչյունաբանություն	10	4	2	1	1	1	3	1	(Խաղցրասեղի 9) 1			
Բառագիտություն	11	4	2	1	1	1	4	1				
Ձևաբանություն	13	5	3	1/2	1/2	1	4	1				
Շարահյուսություն	13	6	2	1	1	1	4	1				
Կետադրություն	3	1	1	1/0	1/0	0	1	0				
Կապակցված խոսք ոճագիտություն, ընդհանուր գիտելիքներ հալոց լեզվի մասին	3	1	1	1/0	1/0	1/0	0	1				
Հայ գրականություն	15	11	1	1/0	1/0	1/0	2	1	(Խաղցրասեղի 9) 1			
Ընդամենը	32	32	12	6	6	6	18	6				

ԱՌԱՋԱԴԻԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ¹

• **Կառուցվածքը:** Տրվում է պատասխանի չորս տարբերակ, որոնցից միայն մեկն է ճիշտ:

• **Ներկառուցվածքային տարատեսակները.**

ա. Պարզ տիպի: Ձևակերպվում է հարցը, և տրվում է պատասխանի չորս տարբերակ, որոնցից պետք է ընտրել ճիշտը:

Նմուշ: **Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում ն:**

- 1) վեր-լակ, պո-զիա, վայր-ջբ, պատն-շ
- 2) երբևից-, ան-լանելի, միջօր-, նոր-կ
- 3) ան-րկբա, հն-արան, բազմ-րանգ, տի-գերք
- 4) առ-րես, շք-րթ, ձյունագ-ս, մանր-

բ. Համապատասխանեցումով: Տրվում են լեզվական միավորների (բառեր, բառակապակցություններ, նախադասություններ և այլն) երկու շարքեր և այդ շարքերի միավորների համապատասխանեցումով կազմված պատասխանների տարբերակներ: Պետք է ընտրել պատասխանի այն տարբերակը, որում միավորների համապատասխանեցումը ճիշտ է:

Նմուշ: **Փակագծերում տրված բառերից մեկը տվյալ նախադասությանը համապատասխանում է, մյուսը՝ ոչ. ո՞ր շարքի բոլոր պատասխաններն են ճիշտ:**

ա. Տատս թոնրի կողքին էր շարել նոր թխած (1.ջնարակները, 2. նկանակները):

բ. Ժամանակն այդպես էլ չսպիացրեց նրա հոգում մնացած (1.խարամը, 2.խարանը):

գ. Օրակարգում ներկայացված ոչ մի հարցի վերաբերյալ (1.միացյալ, 2.միասնական) որոշում չկայացվեց:

դ. Որոշվեց հիվանդի վիրահատությունը կատարել (1.տեղային, 2. տեղական) անզգայացումով:

- 1) ա - 2, բ - 1, գ - 2, դ - 1
- 2) ա - 1, բ - 1, գ - 2, դ - 2
- 3) ա - 1, բ - 1, գ - 1, դ - 1
- 4) ա - 2, բ - 2, գ - 2, դ - 1

զ. Տրված նյութով: Տրվում է որևէ նյութ՝ բառաշարք, նախադասություն, տեքստ և այլն, ձևակերպվում է հարցը տվյալ նյութի վերաբերյալ, և տրվում են պատասխանի տարբերակները:

---

¹ Ընտրովի պատասխանով այն առաջադրանքները, որոնցում պահանջվում է միավորների հաշվում, մեկ թեստում չեն կարող լինել 3-ից ավելին:

Նմուշ՝ Ո՞ր բառը նախադասության մեջ կունենա փոխաբերական իմաստ:

Գաճաճ մասրենու շառագունած մացառները զարդարել էին ժայռերի ..... զագաթները:

- 1) ուռուցիկ
- 2) արևկող
- 3) մամռոտ
- 4) խոժոռ

- *Գնահատման չափանիշը:* Ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:
- *Ձևաթղթում լրացման կարգը:* Տրված չորս վանդակներից նրանում, որը համապատասխանում է ընտրված տարբերակի համարին, դրվում է x նշանը, այսպես՝

	1
1	
2	
3	
4	X

2. Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

- *Կառուցվածքը:* Տրվում է որևէ նյութ՝ բառաշարք, նախադասություն, տեքստ և այլն, և տվյալ նյութի վերաբերյալ ձևակերպվում է պահանջը կամ հարցը, որի պատասխանը՝ մեկ թիվ կամ մի քանի թվեր, պետք է գրել ինքնուրույն:
- *Ներկառուցվածքային տարատեսակները.*

1 տեսակ

Միավորների հաշվում: Անհրաժեշտ է հաշվել և գրել պահանջին համապատասխանող միավորների թիվը:

Տրվող միավորների առավելագույն քանակը սահմանվում է ըստ լեզվական միավորների տիպի՝ հետևյալ կերպ՝

- բառեր կամ բառակապակցություններ՝ 12,
- բառազույգեր՝ 8,
- նախադասություններ՝ 6,
- ավելի մեծ միավորի կազմում տրված հաշվման ենթակա միավորներ (օրինակ՝ տրված տեքստում գոյականների քանակը)՝ 10:

- *Գնահատման չափանիշը:* Դիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:
- *Ձևաթղթում լրացման կարգը:* Պատասխանը կարող է լինել միանիշ կամ երկնիշ թիվ: Տրված վանդակներից յուրաքանչյուրում պետք է գրել մեկ թվանշան:
- *Նմուշ 1: **Տեսնել անկանոն բայը խոնարհման համակարգի քանի՞ ձևում է անկանոնություն դրսևորում:***

33

1	
---	--

Նմուշ 2: Բառակապակցություններից քանի՞սն են դարձվածք.

ձեռքը բռնել, մարդ դարձնել, ձեռքը պինդ, տեղը դնել, սիրտը կախ, միտը պահել, ոտքերն ընկնել, ձեռնոց նետել, կրակ կտրել, թակարդն ընկնել, ջուրը գցել, սառույցը շարժվել:

36

1	2
---	---

II տեսակ

ա. Համարների ընտրումով: Անհրաժեշտ է ընտրել և գրել պահանջին համապատասխանող միավորների համարները: Տրվող միավորների քանակը չի կարող գերազանցել 9-ը:

- *Ձևաթղթում լրացման կարգը:* Պատասխանը կարող է լինել մեկ թիվ, մի քանի թիվ՝ առավելագույնը՝ 6: Թվերի հերթականության պահպանումը պարտադիր չէ: Տրված վանդակներից յուրաքանչյուրում պետք է գրել մեկ թվանշան:
- *Գնահատման չափանիշը:* Դիշտ և լիարժեք (եթե նշված են պահանջին համապատասխանող բոլոր միավորների համարները) պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ կամ թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:
- *Նմուշ: Նշել այն բառերի համարները, որոնցում ածանցի հնչյունափոխություն կա.*
1. թռչնաբուծարան, 2. փորագրություն, 3. աներևութանալ, 4. կցակառույց, 5. վարչարարություն, 6. նախադրություն, 7. միջնաբերդ, 8. բուժօգնություն, 9. փախստական:

41

1	3	5	7	9
---	---	---	---	---

բ. Վերադասավորումով: Անհրաժեշտ է վերադասավորել միավորների համարները՝ ըստ պահանջի: Միավորների քանակը չի կարող գերազանցել 6-ը:

- **Ձևաթղթում լրացման կարգը:**
Պատասխանը թվերի շարք է, որում թվերի հերթականության պահպանումը պարտադիր է: Տրված վանդակներից յուրաքանչյուրում պետք է գրել մեկ թվանշան:
- **Գնահատման չափանիշը:** Ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Նմուշ: Նշել թվերը՝ ըստ տողերի ճիշտ հաջորդականության:

1. Գետից բարձրանում է մշուշ
2. Դրախտ է նորից իմ հոգում
3. Հեքիաթը անվերջ օրորում
4. Նորից ես մանուկ եմ այսօր
5. Իլիկըդ խոսում է անուշ
6. Արևը հանգչում է հեռվում

42

4	2	6	1	3	5
---	---	---	---	---	---

3. Պնդումների փունջ

- **Կառուցվածքը:** Որևէ թեմայի (լեզվական իրողություն) շուրջ տրվում են 6 պնդումներ, որոնցից յուրաքանչյուրին հնարավոր է տալ երեք տիպի պատասխան՝ *Ճիշտ է, Միսալ է* կամ *Չգիտեմ*: Այս առաջադրանքից հնարավոր է վաստակել առավելագույնը 6 միավոր:
- **Գնահատման չափանիշը:** Յուրաքանչյուր պնդման դիմաց ճիշտ նշված *Ճիշտ է* կամ *Միսալ է* պատասխանի համար տրվում է մեկական միավոր: *Չգիտեմ* պատասխանի համար միավոր չի տրվում: Յուրաքանչյուր սխալ նշված *Ճիշտ է* կամ *Միսալ է* պատասխանի համար առաջադրանքին տրվելիք միավորներից հանվում է մեկական միավոր: Եթե տրվող և հանվող միավորների քանակը հավասար է, կամ հանվող միավորների թիվը գերազանցում է տրվող միավորների թիվը, ապա առաջադրանքի պատասխանը գնահատվում է 0: Այլ առաջադրանքներից վաստակած միավորներից որևէ միավոր չի հանվում:
- **Ձևաթղթում լրացման կարգը:** Տվյալ պնդման դիմացի երեք վանդակներից որևէ մեկում պետք է դնել x նշանը:

- **Նմուշ:** Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրիր **Ճիշտ է, Միսալ է, Չգիտեմ** տարբերակներից որևէ մեկը:

1. Գերբայները չունեն ոչ մի քերականական կարգ:
2. Հայերենի դերբայները հինգն են:
3. Հարակատար դերբայը ունի **ած** վերջավորություն:
4. Ոչ բոլոր դեպքերում է բայական արմատով և **ած**-ով կազմված բառը հարակատար դերբայ:
5. Հարակատար դերբայը գոյականաբար գործածվելիս կարող է հոլովվել, հոդ ստանալ և հոգնակի կազմել:
6. Ծառահատված տարածք բառակապակցության մեջ ընդգծված բառը հարակատար դերբայ չէ:

70	Ճիշտ է	Միսալ է	Չգիտեմ
1		x	
2		x	
3	x		
4	x		
5	x		
6		x	

ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎՈՂ ՆՅՈՒԹԸ

ՀԱՅՈՑ ԼԵՁՈՒ

Թեստային առաջադրանքները կազմվում են հիմնական դպրոցի «Մայրենի» 5-րդ, 6-րդ, «Հայոց լեզու» 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ և ավագ դպրոցի եմատիկական և ընդհանուր հոսքերի 10-րդ, 11-րդ, 12-րդ

վրա:

ՀՆԶՅՈՒՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ուղղագրություն և ուղղախոսություն

Չայնավորների արտասանություն և ուղղագրություն
Բաղաձայնների ուղղագրություն
Բաղաձայնների տեսակները*²
Երկհնչյունների ուղղագրություն
Կրկնակ բաղաձայնների, և - ի, յ ձայնակապի ուղղագրություն
Մեծատառով գրություն
Բառերի բաղադրիչների՝ գծիկով, անջատ կամ միասին գրություն

Չայնավորների և երկհնչյունների հնչյունափոխություն

ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Բառ, բառիմաստ, բազմիմաստություն
Բառի փոխաբերական իմաստ
Դարձվածքներ
Հոմանիշներ
Հականիշներ
Համանուններ
Հարանուններ

---

² Աստղանիշով տրված քեմաները վերաբերում են միայն բանավոր քննությանը:

Բառակազմություն

Արմատ և ածանց, նախածանցներ և վերջածանցներ
Բառերի տեսակներն ըստ կազմության. պարզ, բարդ, ածանցավոր,
բարդածանցավոր բառեր
Կրկնավոր, հարադրական, հորակապով և անհորակապ
բարդություններ
Հասավումներ. տեսակները

Բառապաշար

Բառապաշարի շերտեր. հնաբանություններ, օտարաբանություններ,
փոխառություններ

Բառագործածություն

ՉԵՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հինք և վերջավորություն, ձևայիններ

Խոսքի մասեր

Գոյական. հատուկ և հասարակ, անձնանիշ և իրանիշ գոյական-
ներ, գոյականի որոշյալ և անորոշ առումներ, գոյականի թիվը, հոգ-
նակիի կազմությունը. անեզական և անհոգնական, հավաքական
գոյականներ, գոյականի հոլովումները³, ներքին, արտաքին, այլա-
ձև, գոյականի հոլովները

Ածական. տեսակները՝ որակական և հարաբերական. որակական
ածականների համեմատության աստիճանները

Թվական. տեսակները՝ քանակական, դասական, բաշխական, կո-
տորակային

Դերանուն. տեսակները՝ անձնական, ցուցական, փոխադարձ,
հարցական, հարաբերական, որոշյալ, անորոշ, ժխտական. դրանց
քերականական հատկանիշները, հոդեր

Բայ. բայի կազմությունը. բայածանցներ, բայի սեռը, դերբայներ
(անկախ դերբայներ) և ձևաբայեր (կախյալ դերբայներ) խոնարհ-

---

³ Գոյականի հոլովումը որոշվում է նրա եզակի թվով:

ման տեսակները (*ա, ե*), դիմավոր ձևեր (դեմք, թիվ, ժամանակ, եղանակ), բայի խոնարհումը՝ դրական և ժխտական, բայի խոնարհման հարսցույցը (պարզ և բաղադրյալ ժամանակաձևեր), անկանոն և պակասավոր բայեր

Մակբայ. տեսակները՝ տեղի, ժամանակի, ձևի, չափ ու քանակի, ընդհանրական մակբայներ

Կապ. նախադրություններ, հետադրություններ. կապերի հոլովառությունը

Շաղկապ. տեսակները՝ համադասական և ստորադասական, մենադիր, կրկնադիր և գուգադիր

Ձայնարկություն. տեսակները՝ զգացական, կոչական, նմանաձայնական

Վերաբերական. տեսակները՝ հաստատական, ժխտական, երկբայական, սաստկական, սահմանափակման

Քերականական ճիշտ և սխալ ձևեր

Ձևաբանական վերլուծություն

ՇԱՐԱՀՅՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆ

Բառակապակցություն

Կապակցության միջոցներ և եղանակներ. շարադասություն, խնդրառություն, համաձայնություն

Նախադասություն

Նախադասության տեսակներն ըստ նպատակադրման (ըստ երանգի)

Նախադասության կառուցվածքային տեսակները՝ երկկազմ և միակազմ, համառոտ և ընդարձակ, թերի և լիակազմ

Նախադասության անդամներ

Ենթակա. արտահայտությունը

Ստորոգյալ. տեսակները՝ պարզ և բաղադրյալ. դրանց արտահայտությունը

Ենթակայի և ստորոգյալի համաձայնությունը

Գոյականական անդամի լրացումներ

Որոշիչ. արտահայտությունը

Հասկացուցիչ. արտահայտությունը

Բացահայտիչ. տեսակները՝ բուն, մասնական և մասնավորող պարագայական

Բայական անդամի լրացումներ

Խնդիրներ. տեսակները՝ ուղիղ, ներգործող, անջատման, հանգման, միջոցի, վերաբերության. դրանց արտահայտությունը

Պարագաներ. տեսակները՝ տեղի, ժամանակի, ձևի, չափ ու քանակի, պատճառի, պայմանի, նպատակի, հիմունքի և զիջման. դրանց արտահայտությունը

Բազմակի անդամներ

Դերբայական դարձված

Նախադասության շարահյուսական վերլուծություն

Բարդ նախադասություն

Տեսակները՝ համադասական և ստորադասական. բարդ ստորադասական նախադասությունների ենթատեսակները*

Գերադաս և ստորադաս նախադասություններ, դրանց կապակցումը (շաղկապներ և հարաբերական դերանուններ)

Ստորադաս նախադասության բնույթը (պաշտոնը)

Բարդ նախադասության գծապատկեր

Փոխակերպում. պարզ (դերբայական դարձվածով) և բարդ նախադասությունների, ուղղակի և անուղղակի խոսքի

Կետադրություն

ՈՃԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ՝ մակդիր, համեմատություն, անձնավորում, փոխաբերություն, չափազանցություն, բաղաձայնույթ, շրջադասություն, հակադրություն

Գործառական ոճեր՝ առօրյա-խոսակցական, գիտական, վարչական, գեղարվեստական, հրապարակախոսական

ՇԱՐԱԴՐԱՆՔ (տեքստ)

Պարբերությունների կամ նախադասությունների դասավորում՝ ըստ տրամաբանական և քերականական հաջորդականության

Շարադրանքին (տեքստին) իմաստով հակասող (չհակասող), իմաստից բխող (չբխող) նախադասության հայտնաբերում

ԲԱՌԱՐԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բառարանների տեսակները և նրանց կազմության սկզբունքները
Հայ խոշոր բառարանագիրներ և նրանց աշխատությունները. Մ. Մեբաստացի, Հր. Աճառյան, Ստ. Մալխասյանց, Հովհ. Բարսեղյան, Էդ. Աղայան, Ա. Սուքիասյան, Ս. Գալստյան, Ար. Դարիբյան

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ՄԱՍԻՆ
Հայերենի զարգացման փուլերը, արևելահայերենի և արևմտահայերենի բառապաշարային և քերականական տարբերությունները
Լեզուների ցեղակցությունը
Հայ և օտարազգի հայագետներ

Առաջադրանքներում չեն ընդգրկվի՝

Ուղղագրությունից և ուղղախոսությունից՝

1. ուղղագրական զուգաձևությունները
2. բաղաձայնների և երկհնչյունների արտասանությունը
3. օտար ծագմամբ հասարակ և հատուկ անունների շեշտադրությունը
4. տողադարձը

Բառագիտությունից՝

1. մենիմաստ և բազմիմաստ բառերի տարբերակումը
2. նույնարմատ և համահունչ համանունները
3. խոսակցական, հազվադեպ գործածվող, հնացած, դիպվածային, կեղծ գրական բառերը, հասարակաբանությունները
4. քարացած ածանցները
5. հարադրական բարդությունների տարբերակումը բանակապակցություններից
6. իսկական և կցական բարդությունների տարբերակումը
7. համառոտագրությունը

Ձևաբանությունից՝

1. սեռական հոլովը տրականից (բացի դերանվանական հոլովումից) և հայցականը ուղղականից և տրականից տարբերակելը
2. որականական և հարաբերական ածականների տարբերակումը
3. ժամանակաձևերի ոճական կիրառությունները
4. արգելական հրամայականի զուգաձևությունները
5. երկրորդական բաղադրյալ ժամանակաձևերը
6. վերաբերականների այն տեսակները, որոնք արտահայտում են ցուցադրում, հորդոր, խնդրանք, ավստասանք, ուրախություն

Շարահյուսությունից՝

1. ըղձական նախադասությունը
2. հրամայական նախադասության արտահայտության ձևերը՝ բացի հրամայական եղանակով կազմվածներից և անդեմ նախադասություններից
3. հավաստիական հարցական և հորդորական հարցական նախադասությունները
4. առդրությունը
5. համասեռ և տարասեռ որոշիչների ճանաչումը, դրանց տարբերակումը և կետադրումը
6. սեռականով որոշչի և դերանվան որոշչի իմացությունը
7. բազմակի ստորոգյալը և միավորյալ նախադասությունը
8. մասնական ուղիղ խնդիրը
9. վերաբերականների տրոհումը՝ բացի հանրահայտ և ակնհայտ դեպքերից

10. համադասական նախադասության տեսակները
11. կետադրական գուգաձևությունները

Ոճագիտությունից ու տեքստաբանությունից`

1. իրադրական, անհատական և հեղինակային ոճերը
2. գործառական ոճերի ենթատեսակները
3. շարադրանքի (տեքստի) տեսակները և կառուցվածքը
4. տեղեկատվական ժանրերը
5. գործնական գրությունները
6. լրատվական ժանրերը

Հայոց լեզվի մասին ընդհանուր գիտելիքից`

1. գրաբարի, միջին հայերենի, բարբառների քերականական առանձնահատկությունները
2. աշխարհաբարի ենթաշրջանները

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջադրանքները ներառում են հայ գրականության ավագ դպրոցի դասագրքերի այն նյութերը, որոնք ընդհանուր են բոլոր հոսքերի դասագրքերում, ինչպես նաև 7-9-րդ դասարաններում ուսումնասիրված այն ստեղծագործությունները, որոնք նշված են պարտադիր ընթերցանության ցանկում:

Շրջանավարտը կամ դիմորդը պարտավոր է ոչ միայն յուրացնել դպրոցական դասագիրքը, այլև կարդալ հանձնարարվող գեղարվեստական գրականությունը և անգիր սովորել այն բանաստեղծություններն ու հատվածները, որոնք նախատեսվում են ուղեցույցում գետեղված ցանկով:

Շատ կարևոր է հայ գրականությունից քննական թեստերում ընդգրկվող նյութի սահմանների որոշարկման խնդիրը: Ավագ դպրոցի հումանիտար և ընդհանուր, բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի դասագրքերը գրողների և նրանց ստեղծագործությունների ընդգրկման առումներով ունեն գզալի տարբերություններ: Նկատի ունենալով այս հանգամանքը` թեստերում կարող են ընդգրկվել միայն այն գրողները և այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են ավագ դպրոցի բոլոր հոսքերի դասագրքերում: Ավագ դպրոցի միայն մեկ հոսքի դասագրքում ներառված, սակայն հայ գրականության դասական բարձրարժեք մնուշներ համարվող մի քանի ստեղծագործության համար բացառություն է արվել` դրանք ընդգրկելով պարտադիր ընթերցանության կամ անգիր սովորելու համար հանձնարարվող ցանկերում: Մյուս կողմից, քանի որ հայ գրականության հետ ծանոթությունը սկսվում է ոչ թե ավագ դպրոցից, այլ ավելի վաղ, մի շարք հեղինակներ և առանցքային ստեղծագործություններ ներառված

են 7-9-րդ դասարանների հայ գրականության ծրագրերից, ինչպես՝ Հովհ. Թումանյանի «Թմկաբերդի առումը», Նար-Ղուխի «Ես և նա»-ն, Ա. Բակունցի «Սպիտակ ձիւն» և մի շարք այլ նշանավոր երկեր: Այդ պատճառով նպատակահարմար է գտնվել առաջադրանքներում ընտրողաբար ներառել նաև հիմնական դպրոցի 7-9-րդ դասարանների՝ հայ գրականության դասագրքերի նյութերից:

Ուղեցույցում նշված՝ պարտադիր ընթերցանության և անգիր հանձնարարվող ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարող են տրվել թեմատիկ-բովանդակային տարաբնույթ հարցեր: «Ընդհանուր իմացության համար» սյունակում նշված ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարող են տրվել միայն ընդհանուր, ճանաչողական բնույթի հարցեր: Այսպես՝ դիմորդը պարտավոր է իմանալ, որ «Վարք Մաշտոցի» երկը հեղինակել է V դարի պատմիչ Կորյունը, որ այն պատկանում է վարքագրության ժանրին և ներկայացնում է Մաշտոցի կյանքի կարևորագույն դրվագները: Սակայն այդ երկի կառուցվածքի իմացություն կամ որևէ հատվածի ճանաչում նրանից չի կարող պահանջվել: Կամ՝ նույն կերպ նա պարտավոր է պատասխանել այն հարցին, թե ով է գրել «Հառաչանքը», ինչ ժանրի ստեղծագործություն է, սակայն այդ երկից թեմատիկ-բովանդակային հարցեր չեն կարող առաջադրվել:

Դասագրքերում սույլ թվարկված, սակայն ուղեցույցում չնշված ստեղծագործությունների վերաբերյալ հարցեր չեն կարող տրվել:

Դասագրքերում առկա «Նորագույն շրջանի հայ գրականություն», «Մփյուռքահայ գրականություն», «Օտարագիր հայ գրողներ» բաժինների վերաբերյալ կարող են տրվել միայն հետևյալ տիպի հարցեր՝ գրողի ճանաչում, նրա ժամանակաշրջանի և ստեղծագործական միջավայրի իմացություն:

Հայ գրականության նյութի իմացությունը ստուգվում է հետևյալ շրջանակներում՝

1. հայ գրականության հիմնական շրջափուլերի, արևելահայ և արևմտահայ հատվածների և դրանց առանձնահատկությունների իմացություն, գրողի ապրած ժամանակաշրջանի ճանաչում,
2. հայ մշակույթի և գրականության նշանավոր իրադարձությունների, կրթօջախների, պարբերականների կատարած դերի, հիմնադրման տարեթվերի իմացություն,
3. գրողների կենսագրական կարևորագույն տվյալների, ծննդյան և մահվան թվականների իմացություն, կեղծանվամբ հայտնի հեղինակների իսկական անուն-ազգանունների ճանաչում,

- գրողների ծավալած գրական-հասարակական գործունեության իմացություն,⁴
4. գրողի ստեղծագործության ընդհանուր բնութագրի իմացություն, կարևորագույն երկերի, ժողովածուների, հոդվածների վերնագրերի, դրանց ընդհանուր բովանդակության, ինչպես նաև ստեղծման տարեթվերի (երբեմն՝ ժամանակաշրջանի), սկզբնաղբյուրների, ստեղծման շարժառիթների իմացություն, թեմատիկ, ժանրային և կառուցվածքային բնորոշում,
  5. ստեղծագործությունների գլխավոր հերոսների անունների, նրանց բնութագրական հատկանիշների, այլ հերոսների հետ ունեցած առնչությունների, միջավայրի իմացություն,
  6. գրական երկի սյուժեի, նրա կարևորագույն դրվագների իմացություն, ստեղծագործության որևէ առանցքային հատվածի, բնութագրական որևէ խոսքի (հերոսների կամ հեղինակի) ճանաչում,
  7. տարբեր ստեղծագործությունների առնչությունների իմացություն,
  8. հեղինակի կամ նրա ստեղծագործության վերաբերյալ որևէ նշանավոր ասույթի, բնութագրական խոսքի ճանաչում,
  9. անգիր հանձնարարվող նյութի իմացություն (տողերի դասավորություն, բաց թողնված որևէ բառի կամ տողի տեղադրում, բանաստեղծության տողերի կամ տների քանակի իմացություն),
  10. գրական ուղղությունների, դրանց հիմնական առանձնահատկությունների իմացություն, գրողի դասանած գրական ուղղության ճանաչում,
  11. գրական տեսակների (ժանրերի), չափածոյի տաղաչափական կառուցվածքի, բանաստեղծական կայուն ձևերի (հայրեն, տնետ, տրիոլետ, գազել, քառյակ և այլն) ճանաչում, դրանց տարբերիչ գծերի իմացություն:

---

⁴ Հատկապես կարևորվում է այն գրողների կենսագրական տվյալների իմացությունը, որոնք առավել նշանակալի դեր են կատարել հայ գրականության պատմության մեջ (օրինակ՝ Գրիգոր Նարեկացի, Խ. Աբովյան, Մ. Նալբանդյան, Հովհ. Թումանյան, Ավ. Իսահակյան, Վ. Տերյան, Ե. Չարենց և այլք): Նշված գրողների ոչ միայն ծննդյան և մահվան տարեթվերի, այլև կյանքի նշանակալի դրվագների իմացությունը կարևոր է հայ գրական-գեղարվեստական գործընթացի առավել ճիշտ և ամբողջական ընկալման համար:

**ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐ ԵՎ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐ	ԸՆԹԵՐԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ	ԱՆԳԻՐ ԻՄԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ
<p>Մովսես Խորենացի</p>	<p>1. «Հայոց պատմություն»-ից Հայկի և Բելի, Արա Գեղեցիկի և Շամիրամի, Վահագմի, Տիգրանի և Աժդահակի, Արտաշեսի և Արտավազդի մասին 2. «Ուղբ» 3. Գլխիք երրորդ, գլուխ ԽԷ. «Նրանից Մեսրոպի մասին», գլուխ ԾԲ. «Դամիեյլյան նշանագրերի մասին», գլուխ ԾԳ. «Մեսրոպյան նշանագրերի մասին, որ ստվեցին երկնային շնորհով»</p>	<p>1. «ԹԷպետ և ենք ածու փոքր .....» բառերից մինչև «և արժանի գրոց յիշատակի» բառերը (գրաբար) 2. «Վահագմի ծնունդը» (գրաբար) 3. «Քեզ ասե՛մ, այր քաջ Արտաշես .....» (գրաբար) 4. «Հե՛ծաւ արի արքայն.....» (գրաբար)</p>	
Կոլյուն			«Վարդ Մաշտոցի»
Ագաթանգեղոս			« Հայոց պատմություն»
Փավստոս Բուզանդ			« Հայոց պատմություն»
Եղիշեն			«Վարդանի և հայոց պատերազմի մասին»
Ղազար Փարսեցի			«Հայոց պատմություն»
«Մասնա ծռեր»-ի համահավաք բնագիրը՝ «Մասունցի Դավիթ» խորագրով	«Մասունցի		

<p>Գրիգոր Նարեկացի</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Տաղ Վարդավառի» 2. «Մեղեդի ծննդյան» 3. «Մտալան ողբերգության», բան Գ, հատված Բ («Նորավերտ մատյանն այս ողբերգության...» տողից մինչև «Համապազ մեծիդ բարեգրության դիմելու համար» տողը), բան ԺԷ, հատված Ա («Արայուն եմ քեզ՝ բոլոր չարաչար ու տաժանելի...» տողից մինչև «Մեծդ փոքրիս հետ, լույս խավարիս...») 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Տաղ Վարդավառի» 2. «Մեղեդի ծննդյան» (հումանիտար հոսքի դասագրքում ընդգրկված գրաբար հատվածները) 	<p>«Գասաստանագիրք»</p>
<p>Մխիթար Գ-ոշ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Այլք և մրջյուն» 2. «Բամբակեցին և Սոսին» 3. «Աստղերը և Լուսինը» 4. «Ոսկին և Յորենը» 		
<p>Վարդան Այգնկցի</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Իմաստուն գինվոր» 2. «Իշխան և այրի կին» 3. «Եզր և ձին» 		
<p>Ֆրիկ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Գանգատ» 2. «Բան պիտանի» 	<p>Հատված «Գանգատ»-ից («Մէկն ի պապանց պարունորի» տողից մինչև «Մէկին հալավն կորուսի» տողը)</p>	
<p>Նահապետ Քուչակ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Եկին ու խապար բերին» 2. «Փողոցով ի վար կուգի» 3. «Երեկ ցորենով բարով» 4. «Արուր, քեզ բան մի կասեմ» 5. «Ժամ-ժամ գիմ դարիպառփինա» 6. «Կեցեմե՛մ, կուգամ, մանկտիք» 7. «Ես շեֆթալուի մորճ մ'եի» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Ես աչք ու դու լոյս, հոգի» 2. «Քանի ու քանի՜ ասեմ, զիմ եարին...» 3. «Երբ սերն ի յաշխարհ եկա» 	

Սայաթ-Նովա	<ol style="list-style-type: none"> «Դուրս եմ գլխեն ինաստուն իս» «Աշխարհումն այն չիմ քաշի» «Թաման աշխար պտուտ էկա» «Աշխարս մե փանջարս է» 		
Խ. Աբովյան	<p>«Վերք Հայաստանի».</p> <p>«Հառաջարանք», առաջին և երրորդ գլուխները</p>		<ol style="list-style-type: none"> «Պարսպ վախտի խաղալիք» «Առաջին սերը» «Թուրքի աղջիկը» «Նախաշալիղ կրթության»
Մ. Նալբանդյան	<ol style="list-style-type: none"> «Իստապացի աղջկա երգը» «Մասնկության օրեր» 	<ol style="list-style-type: none"> «Ազատություն» «Իստապացի աղջկա երգը» (առաջին 8 քառատողը) 	<ol style="list-style-type: none"> «Ապողոնին» «Վագոտ ջրին» «Երկու տող» «Երկրագործությունը որպես ուղիղ ճանապարհ» «Կրիտիկա»
Պ. Դուրյան	<ol style="list-style-type: none"> «Սիրել» «Տրտունջք» 	<ol style="list-style-type: none"> «Լճակ» «Իմ ցավը» 	
Բաֆֆի	<p>«Սասկել»</p>		<ol style="list-style-type: none"> «Խենթք» «Կայծեր» «Զալալերին» «Իավիթ-Բեկ» «Ունյի աքաղաղ»
Հ. Պարոնյան	<p>«Մեծապատիվ սնորհականները»</p>		<ol style="list-style-type: none"> «Քաղաքավարության վնասները» «Պտույտ սըր Պոլտ քաղերուն սեփ» «Ազգային ջրջեր» «Հսոնոսի ծեռաստերը» («Իմ ճեռաստերը») «Ծիծաղ» «Պարտասար արբար»

Մուրացան	«Գևորգ Մարգարեանու մի»		<ol style="list-style-type: none"> 1. «Խորհրդավոր միանձնուհի» 2. «Նոյի ագռավը» 3. «Առաքյալը» 4. «Ռուզան»
Շիրվանզադե	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Քառս» 2. «Պատվի համար» 3. «Արախաբը» 		<ol style="list-style-type: none"> 1. «Նամուս» 2. «Չար ոգի» («Ցավագարը»)
Նար-Գոս	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Ես և նա» 2. «Նեղ օրերից մեկը» 		<ol style="list-style-type: none"> 1. «Մեր թաղը» պատմվածաշարը*⁵ 2. «Սպանված աղավնին»
Գ. Ջոնրասպ	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Լյիվկա» 2. «Ջարտորոն» 3. «Փոստալ» 4. «Լյոբին» 5. «Ճիտին պարտքը» 		«Երջամիկ մահը»*
Հ. Թումանյան	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Հայրենիքիս հետ» 2. «Անուշ» 3. «Թմկաբերդի առումը» 4. «Փարվանա» 5. «Գեղը» 6. «Գիշորը» 7. «Քաջ Նազար» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Անուշ» (մախերգանք) 2. «Թմկաբերդի առումը» (մախերգանք) 3. «Փարվանա» («Էսպես անցան շատ տարիներ...» տողից մինչև վերջ) 4. «Հայոց լեռներում» 5. քառյակներից՝ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Հառաչանք» 2. «Հոգեհանգիստ»* 3. «Հայոց վիշտը»*

5 Այս բաժնում աստղանիշով տրվածները բանավոր քննություն հանձնողների համար հանձնարարվում են որպես ընթերցանության նյութեր:

		<p>«Տիեզերքում աստվածային...» «Կյանքս արի հրապարակ», «Իմ կնունքին...» «Բերանն արնոտ մարտակերը էն անբան...» «Աշնան ամպին ու զամպին» «Ամեն մի սիրտ...» «Ն՛շ ազահ մարդ» «Հին աշխարհքը ամեն օր» «Հիմի բացել են համրեա» «Լիմեր հեռու մի ամկյուն» «Ինչքան ցավ են տեսել եա» «Շրկու շիրիմ իրար կից»</p>	
<p>Ավ. Բառակյան</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Աւ-մուք ամպեր» 2. «Է՛՛ յ. ջան-հայրենիք» 3. «Օտար, ամալի ճամփեքի վրա» 4. «Մեր պատմիչները և մեր գրասանները» 5. «Հայրենիքիա» («Յորենի ծփուն արտերի միջին») 6. «Հավերժական սերը» 7. «Հայրենի հողը» 8. «Աբու-Լալա Մահարի» 9. «Լիլիթ» 10. «Համբերանքի շիրուխը» 11. «Սառայի վերջին գաբունը» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Ռավոյա լացեր» 2. «Ասպետի սերը» <p>1. «Ռավոյա լացեր» 2. «Ասպետի սերը»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Ռավոյա լացեր» 2. «Ասպետի սերը» 3. «Մի մրահոն արդիկ տեսա» 4. «Աբու-Լալա Մահարի» <p>«Շրքորդ տուրահ»-ի սկզբից 22 տող (մինչև «...և դարձնում աշխարհն ահավոր ջեհնեմ» տողը)</p>	

<p>Գ. Վարուժան</p>	<p>1. «Հարձը» 2. «Արտերուն հրավերը»</p>	<p>1. «Ձոն» 2. «Հունճք կը ժողկեն» 3. «Ցորյանի ծովեր»</p>	<p>1. «Հիվանդ է» 2. «Նենեխա» 3. «Անիի ավերակներուն մեջ» 4. «Կիլիկյան մոխիրներուն» 5. «Ջարդը»* 6. «Նավասարդյան» 7. «Առաջին ծիւղեր»</p>
<p>Լ. Շանք</p>	<p>«Հին աստվածներ»</p>	<p>«Հին աստվածներ»-ից «Իջն.ք. իջն.ք. երազներ» հատվածը</p>	<p>1. «Գլուցածուղեն» 2. «Հայրդիներ» 3. «Հոգեվարքի և հույսի ջահեր»</p>
<p>Մ. Մեծաբունց</p>	<p>1. «Արևին» 2. «Նավակներ» 3. «Հյուղը»</p>	<p>1. «Վայրկյան» 2. «Սիրերգ» («Գիշերն անուշ է...») 3. «Աքասիաներու շուքին տակ»</p>	<p>1. «Ձնրան սարգ գիշեր»* 2. «Մերուններ»* 3. «Իրիկունը»* 4. «Տո՛ր ինձի, Տեր...»* 5. «Հովը»*</p>
<p>Վ. Տեղյան</p>	<p>1. «Աշնան մեղեդի» 2. «Ուվեհանդերձ եկար» 3. «Իմ խաղաղ երեկոն է հիմա» 4. «Կարուսել» 5. «Հրաժեշտի գագեղ» 6. «Որպես Լատերսի որդին» 7. «Իջնում է գիշերն անգութ ու մթին» 8. «Մի՛ խառնեք մեզ ձեր վայրի արջի ցեղերին»</p>	<p>1. «Տխրություն» 2. «Բառո» 3. «Գլարուն» 4. «Մի՞ թե վերջին պրետն են ես» 5. «Կարծես թե դարձել են ես սուն»</p>	<p>1. «Աշնան երգ»* 2. «Գլարունամուտ»* 3. «Հայ գրականության գավաթ օրը»</p>

<p>Ե. Չարնց</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Տաղարան» չարքը 2. «Անվերնագիր» («Իմ մտածված օրը...») 3. «Մտածված տեսիլ» («Որպես լքված բալկոնային...») 4. «Գանձեղանի առասպել» 5. «Ամբոխները խելագարված» 6. «Գանձեղանի տղան» 7. «Անտիկվալ համոխյում Պետրոսյանի վրեժն ապրող» 8. «Դեպի լյառը Մասիս» 9. «Հարդագողի ճամփորդները» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Վահագն» 2. «Ես իմ անուշ Հայաստանի...» 3. «Տաղ անձնակցան» 4. «Հեռացումի խոսքեր» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Թուրք բանաստեղծ բարեկամիս» 2. «Սոնետ»
<p>Գ. Դեպի լյառը</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Վարդանանք» 2. «Ավերդրը» 		
<p>Ա. Բակունց</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Մթնածոր» 2. «Խոնարի աղջիկը» 3. «Միրիսակ» 4. «Ալպիական մանուշակ» 5. «Սպիտակ ձի» 6. «Մթնածորի չարքը»* 		<ol style="list-style-type: none"> 1. «Կյորեն» 2. «Ծիրանի փող»*
<p>Մտ. Չորյան*</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Խնձորի այգին»* 2. «Պատերազմը»* 		

Կ. Ջարյան				«Նավը լեռան վրա»
Շ. Շահնուր	«Նահանջը առանց երգի»			
Գ. Մանարի	«Ծաղկած փշալարեր»			«Այրվող այգեստաններ»
Ն. Ջարյան	«Արա Գ եղեցիկ»			
Հ. Շիրազ	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Մայրս» 2. «Մայրս փոքրիկ...» 3. «Բիբլիական» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Թագադրում» 2. «Գարնանամուտ» 3. «Հայ ժողովրդի երգը» 4. «Կուզեի նստել մի բարի վրա» 5. «Էքսպրունտ» 		
Հ. Մանյան	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Իջավ սարյակը դաշտում» 2. «Քարափր» 3. «Մարենի» 4. «Անձրև» 5. «Պլավր» 6. «Չես ասի ոչ մի բառով» 7. «Անունդ տալիս» 8. «Ախր ես ինչպես...» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Անտառում» 2. «Օրը մթնեց...» 		
Պ. Սևակ	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Անրեղի զանգակատուն» 2. «Վարք մեծաց» 3. «Առաջարկանք համայն աշխարհի...» 4. «Մարդ էլ կա, մարդ էլ» 5. «Եվ այդ մի Մաշտոց անուն» 	«Անրեղի զանգակատուն» արեմից երկու հատված («Կողմանց եղեռնական»): սկսած «Գարուն էր: Չեկած ամառ...»տողից մինչև 26-րդ տողը, «Կողմանց իրաշագործման», սկիզբը՝ 13 տող)		

Հ. Մաքևոսյան	1. «Նարինջ գամբիկը» 2. «Աշնան արև» 3. «Կանաչ դաշտը» 4. «Ընդունահերթ» շաբաթ*		
Վ. Մարտյան⁶	«Գեղեցիկ սպիտակ ձիու ամառը»		

Անգիր համեմադարարվող ստեղծագործություններ հիմնական դպրոցի գրականության դասագրքերից

Ռ. Պատկանյան	«Օրորոցի երգ»
Գ. Կորոխյան	«Ծիծեռնակ»
Մ. Շահագիզ	«Երագ»
Մ. Կապուտիկյան	«Խոսք իմ որդուն»

---

⁶ Նկատի ունենալով Վ. Մարտյանի նշանակալից տեղը համաշխարհային գրականության ասպարեզում, ինչպես նաև հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ նրա «Գեղեցիկ սպիտակ ձիու ամառը» պատմվածքը ուսումնասիրվում է հիմնական դպրոցում՝ այդ ստեղծագործությունը ներառված է ընթերցանության ցանկում:

Հեղինակներ ընդհանուր իմացության համար

Նորագույն շրջանի գրողներ	Սկյուռաբանացի գրողներ	Օտարագիր հայ գրողներ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Մ. Մարգարյան 2. Ս. Կապուտիկյան 3. Գ. Էմին 4. Հ. Հովհաննիսյան 5. Վ. Դավթյան 6. Ռ. Դավիթյան 7. Լ. Կանսար 8. Մ. Արմեն 9. Վ. Անանյան 10. Խ. Դաշտենց 11. Ս. Խանգաղյան 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հ. Օշական 2. Վ. Թեքեյան 3. Հ. Մեծուրի 4. Համաստեղ 5. Վ. Շուշանյան 6. Մ. Իշխան 7. Ա. Ճառուկյան 8. Հ. Կարասպենց 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Վ. Սարոյան 2. Լ. Չ. Սյուրմեյան

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՈՒԴԹ¹

2015թ. միասնական քննություն
Պատասխանների ձևաթուղթ
 Հայոց լեզու և Հայ գրականություն

Ազգանուն _____ անձնական համար _____
 անուն _____ հայրանուն _____

Ելելք ուշադիր

- Լրացրե՛ք միայն սև գեյային գրիչով:
- Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում և պնդումների փնջերում Չեր ընտրած տարբերակի համարին համապատասխանող վանդակում դրե՛ք X նշանը (միևնույն սյունակի մեկից ավելի վանդակներում զանազան նշում կհամարվի սխալ):
- Թվերը գրե՛ք հետևյալ տեսքով: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

0 1
 ԹԵՍՏ ՈՒ ՁԵՎԱԹՈՒԴԹ
 1 2 3 4

Ա մակարդակ Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	1
2																					2
3																					3
4																					4
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32									
1													1								
2													2								
3													3								
4													4								

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38				
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80

Բ մակարդակ Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	1
2																			2
3																			3
4																			4

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Մնդումների փունջ

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Ամբողջ ձևաթղթում սխալ նշված պատասխանները փոխելու տեղը

Ընտրովի	Կարճ	Մնդ. փունջ
1		Չիշտ է
2		Միայն է
3		Չգիտեմ
4		

Մտադրե՛ք այս նախադասությունը
 Ծանոթե՛ք եւ՛ք քննադատական կարգին:

¹ Ձևաթղթում տեղ է հատկացված սխալ նշված պատասխանները փոխելու համար: Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքների կամ պնդումների փնջի որևէ պնդման պատասխանը փոխելու համար համապատասխան տեղերում գրվում է տվյալ առաջադրանքի համարը և պունակի համապատասխան վանդակում դրվում է x նշանը: Կարճ պատասխանով առաջադրանքի դեպքում համապատասխան տեղում գրվում է տվյալ առաջադրանքի համարը և լրացվում են թվերը: Այս առաջադրանքների համար տրված են 2 վեցվանդականի տեղեր: Դրանք նախատեսված են ե՛ն I, ե՛ II տեսակների համար:

ԿԵՆՏՐՈՆԱՅՎԱԾ (ԲԱՆԱՎՈՐ) ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՐՑԱԹԵՐԹԻ ՆՍՈՒՇ

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
2016 Թ. ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՎ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԲԱՆԱՎՈՐ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՔՆՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ N ...

1. Խ. Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպի «Հառաջաբանում» արժարժված հիմնախնդիրները
2. Հ. Սահյանի քնարերգության ընդհանուր բնութագիրը. «Օրը մթնեց» (արտասանել անգիր), «Պապը» բանաստեղծությունները (ևս 2-3 բանաստեղծություն ղիմորդի ընտրությամբ)
3. Հայերենի անորոշ և համակատար դերբայները. նրանց կազմությունը, ձևաբանական և շարահյուսական առանձնահատկությունները
4. Նախադասության վերլուծություն

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ .....

4-ՐԴ ՀԱՐՑԻ ՀԱՄԱՐ ՏՐԱՄԱԳՐՎՈՂ ՆԱԽԱԳԱՍՈՒԹՅԱՆ ՆՍՈՒՇ

N ...

Արտագրել նախադասությունը, կազմել գծապատկերը, վերլուծել ձևաբանորեն և շարահյուսորեն:

Երեկոյան, երբ անակնկալ պատահած ինչ-որ հորդաբուխ աղբյուրի մոտ բանակը կանգ առավ գիշերելու, Ջաքարիան մի փոքրիկ ջոկատ ուղարկեց, որ մոտակա որևէ գյուղից սննդամթերք և ուղեկցորդ ճարի, որովհետև կարծում էր, թե շեղվել են ճանապարհից:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Պատասխանը գնահատվում է 20 միավորանոց համակարգով:

Յուրաքանչյուր հարցի համար տրվում է առավելագույնը 5 միավոր:

Գնահատականի հետ անհամաձայնության դեպքում ղիմորդին տրվում են հարցեր նախագահի կողմից ուղեցույցով նախատեսված ծրագրի շրջանակներում: Դիմորդը կարող է բողոքարկել գնահատականը մինչև քննասենյակից դուրս գալը:

Հանձնարարվող գրականություն

1. Հանրակրթական դպրոցի 5-12-րդ դասարանների՝ ՀՀ ԿԳՆ կողմից հաստատված հայոց լեզվի և հայ գրականության դասագրքեր⁸:
2. Էդ. Աղայան, Արդի հայերենի բացատրական բառարան, Եր., 1976:
3. Փ. Մեյքիխանյան, Հայերենի ուղղագրական նոր բառարան, Եր., 2013:
4. Զ. Սուքիասյան, Հայոց լեզվի դպրոցական դարձվածաբանական բառարան, Եր., 2013:
5. Ա. Սուքիասյան, Ս. Գալստյան, Հայոց լեզվի դարձվածաբանական բառարան, Եր., 1975:
6. Ա. Սուքիասյան, Հայոց լեզվի հոմանիշների դպրոցական- ուսումնական բառարան, Եր., 2005:
7. Զ. Սուքիասյան, Հայոց լեզվի հոմանիշների բացատրական ուսումնական բառարան, Եր., 2014:
8. Ռ. Շալունց, Համանունների դպրոցական բառարան, Եր., 1976:
9. Ս. Գալստյան, Գ-դպրոցական բառակազմական բառարան, Եր., 2011:

---

⁸ Յուրաքանչյուր ուստարվա համար քննական թեստ կազմելիս պետք է նկատի ունենալ այն դասագրքերը, որոնցով ուսումնառություն են անցել տվյալ ուստարվա շրջանավարտները: